

**TÜRK HUKUK TARİHİ
ARAŞTIRMALARI**

Journal of Turkish Legal History

ISSN: 1306-6889

Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları

Journal of Turkish Legal History

Sayı 30, 2020 (Güz)

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	Fethi Gedikli (İstanbul Üniversitesi Sadri Maksudi Arsal Hukuk Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü)
Kurucular	M. Âkif Aydın, Mehmet Akman, Ekrem B. Ekinci, Fethi Gedikli, M. Macit Kenanoğlu, Mustafa Şentop, Mürteza Bedir
Yayın Kurulu	M. Âkif Aydın, Mehmet Akman, Ekrem B. Ekinci, Fethi Gedikli, M. Macit Kenanoğlu, Mürteza Bedir, Sami Erdem, Ayhan Ceylan, Cihan Osmanağaoğlu Karahasanoğlu
Danışma Kurulu	İdris Bostan (İstanbul Ü.), Feridun Emecen (İstanbul 29 Mayıs Üni.), Mehmet İpşirli (İstanbul Medipol Üni.), İsmail E. Erünsal (İstanbul 29 Mayıs Üni.), M. Emin Artuk (İstanbul Medipol Üni.), İbrahim Kâfi Dönmez (İstanbul 29 Mayıs Üni.), Kemal Beydilli (İstanbul 29 Mayıs Üni.), Engin Deniz Akarlı (İstanbul Şehir Üni.), Sevgi Gül Akyılmaz (Ankara Hacı Bayram Veli Üni.), Mustafa Avcı (Ankara Sosyal Bilimler Üni.), Yusuf Karakoç (Dokuz Eylül Üni.), Nevin Ünal Özkorkut (Ankara Üni.)
Editör	Fethi Gedikli
Yardımcı Editörler	Ali Adem Yörük, Abdullah İslamoğlu
Sekreterlik	Furkan Şahan, Ridvan Abdurrahman Demirtaş
Baskı	İlbey Matbaa, Matbaa Kağıt Reklam Org. Mücellit San. ve Tic. Ltd. Şti. 2. Matbaacılar Sitesi, 3 NB 3 Topkapı/Zeytinburnu/İstanbul 0 212 613 83 63 (Sertifika No. 17845)
Baskı Tarihi	Aralık 2020

Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları yılda iki sayı yayımlanan hakemli bir dergidir. Dergide yer alan yazıların ilmi ve fikrî sorumluluğu yazarlarına aittir.

Yönetim

İstanbul Üniversitesi Sadri Maksudi Arsal
Hukuk Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Merkez Bina
Oda 58 Beyazıt/İstanbul/Türkiye
e-posta: hukuktarihimerkezi@istanbul.edu.tr

Bu sayı Bahçelievler Belediyesi'nin katkılarıyla basılmıştır.
Belediye Başkanı Dr. Hakan Bahadır'a teşekkür ederiz.

Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları

Sayı 30 • 2020 (Güz)

İçindekiler

Erken Cumhuriyet Döneminde Hukuk Dilinin Özleşmesine Yönelik Sivil Arayışlar <i>Tarık Özcan</i>	5
<i>Tarihçi Hukuk Bilimi Mecmuası'nın Amacı Üstüne</i> <i>Friedrich Carl von Savigny - çev. Serhan Yıldırım</i>	55
İttihad ve Terakki İçinde Muhalefet ve <i>Hizb-i Cedit</i> Krizi - Kont Léon Ostorog'un Sir Eyre Crowe'a Sunduğu Rapor (30 Nisan 1911) <i>Çev. Abdurrahman Nur</i>	65
<i>Belgeler/Notlar</i>	75
Hattat Mustafa Halim Özyazıcı'nın Hukuk Konulu Grafik Çalışmaları <i>Halûk Perk</i>	75
Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi Tasnifi Üzerine Bir Not <i>Fethi Gedikli</i>	101
<i>Tarihçi Hukuk Bilimi Mecmuası'nın Tarihçesi</i> <i>Serhan Yıldırım</i>	105
İstanbul Barosu'nun İlk Genel Kurul Toplantısı, İlk Levhası ve Kostaki Sardenski'nin Nutku (5 Nisan 1878) <i>Tugay Aydın</i>	113
Türkiye'nin İlk Avukat Ajandası <i>İstanbul Barosu Ajandası 1928</i> ve Avukatlara Meslekî-Ahlâkî Öğütler <i>Tugay Aydın</i>	129
"Her Türü Yoksulluk İçinde Tekemmüle Doğru Bir Hatve": <i>Ceride-i Adliye</i> , Makale Fihristi ve Yazar Dizini <i>Ercan Karaismailoğlu - Rıdvan Abdurrahman Demirtaş - İbrahim Enes Onat</i>	137
Hukuk Reformu Metinleri 19: Sanat-ı Taknin ve Usûl-i Tedvin (1925) <i>Haz. Ercan Karaismailoğlu</i>	217

Hukuk Reformu Metinleri 20: <i>Droit</i> ile Usûl-i İslâmiyeyi Cem' - Ali Suavi'nin Duruva: <i>İlm-i Usûlü'l-Hukuk'u</i> (1870) <i>Haz. Yasin Yılmaz</i>	221
Beyyinâtın Şerâit-i Kabul ve Takdiri <i>Mustafa Reşit Belgesay - haz. Fatma Zehra Yavuz - Beyza Nur Byık</i>	229
Serbestî-i Mukavelât <i>Mişon Ventura - haz. Mert Burak Ersan</i>	247
Mesuliyet-i Akdiye ve Mesuliyet-i Cürmiye <i>Sıddık Sami Onar - haz. Niyazi Varođlu - Zeynep Aygür</i>	267
Kavânîn-i Esasiyenin Tekevvünü: İngiliz Kanun-ı Esasîsi <i>Celâleddin Arif - haz. Fatih Selim Bayram - Kevser Çetin</i>	279
Kaza-yı İdarî <i>Charles Crozat, trc. Mustafa Hâmid - haz. Zeynep Aygür - Niyazi Varođlu</i>	297
Sahtelikte İstimal <i>Diren Yerganyan - haz. Mert Burak Ersan</i>	315

TÜRKİYE’NİN İLK AVUKAT AJANDASI İSTANBUL BAROSU AJANDASI 1928 VE AVUKATLARA MESLEKÎ-AHLÂKÎ ÖĞÜTLER

Tugay Aydın*

İstanbul Barosu tarafından 1928 yılı için çıkarılan ajanda, ülkemizin ilk avukat ajandasıdır. Kapağında “İstanbul Barosu Ajandası 1928” yazan ajanda, 372 sayfadan ibaret olup 1927’de İstanbul Hilal Matbaası’nda basılmıştır¹. Bu yazıda, eski harflerle basılan bu ajandayı tanıtacağız.

1927’de yazılan giriş kısmından da anlaşılacağı üzere, pratik faydası sebebiyle ajanda kullanımı avukatlar arasında oldukça yaygındır ve internet, cep telefonu gibi imkanların olmadığı o günlerde zorunlu bir ihtiyaç olarak görülmektedir. İstanbul Barosu, sıradan ajandalar yerine meslekî anlamda daha pratik ve kullanışlı bir “*avukat ajandası*” hazırlamak istemiş ve bu girişim sonucu 1928 yılında ilk avukat ajandasını bastırmıştır. Bu gelenek hâlâ devam etmekte, baroların çıkarttığı ajandalar her sene avukatların kullanımına sunulmaktadır.

1928 Ajandası, “Başlarken” başlıklı bir girişten ve iki kısımdan oluşmaktadır. Ajandanın giriş kısmında ilk avukat ajandasının hazırlanış amacı şöyle bildirilmektedir:

“İstanbul Barosu, bu ajandayı neşretmekle mesleğe ve rüfekaya karşı kıymetli ve ehemmiyetli bir hizmet ifa eylediğine kânidir. Bir avukat için en başlı ve mübrem ihtiyaçlardan biri de cebinde her zaman için müracaata mecbur olduğu kuyûd ve malumatı taşıyabilmektir. Her gün girilecek muhakemeleri, müracaat edilecek daireleri, takip edilecek işleri hatırlatmağa hâdim olacak bir ajanda avukatlar için adeta zaruri bir ihtiyaçtır. Bugüne kadar neşredilen ajandaların en başlı gelen müşterileri de avukatlardan mürekkebdir.

İstanbul Barosu, alelâde bir ajandanın bahşedeceği fâideleri meslekî nokta-i nazardan büyük mikyasta arttırmak mümkün ve bunun için de bilhassa avukat ajandası vücuda

* Avukat, İstanbul Barosu Hukuk Tarihi Araştırmaları Merkezi genel sekreteri.

¹ Ajanda için bkz. İBB Atatürk Kitaplığında, demirbaş nr. Bel. Osm. K.06471, yer nr. 529.3 İST 1927 k.1/1.

getirmek lazım olduğunu düşünerek bu ajandayı vücuda getirdi. Her ajandada bulunan alelâde notlardan fazla olarak burada, tatil olmayan her gün için davaların kaydına mahsus sütunlar ve her ay nihâyetinde müvekkillere ait mesârif hesabına mahsus cetveller vardır. Bundan başka bütün rüfekâ-yı muhteremenin elifbâ sırasıyla esâmisi ve inzibat heyeti azâsının listesi konulmuş, ayrıca derdest muhâkematı ve mevcut vekâletnameleri kayda mahsus sahifeler ayrılmıştır.

Maahazâ bunların hepsinin fevkinde olarak İstanbul Barosu Ajandası, bütün avukatların ve bütün hukuk müntesiplerinin en ziyade müstefid olacağı diğer bir kısmı da hâvidir ki bu kısımda avukatlar için en lüzumlu olan malumat en veciz ve en câmi bir şekilde yer bulmuştur. Hukuk ve ceza işlerinde kanunî müddetlerle muhtelif mürûr-ı zaman müddetleri, sulh mahkemelerinin vazifeleri; harç, kâtibiadi ve pul tarifeleri ve diğer malumat cetveller şeklinde olarak bu kısma dahildir. Baro, bu kısmı büyük bir himmetle vücuda getirerek ajandamıza ihdâ lütfunda bulunan muhterem Avukat Cevat [Abdurrahim Cucun/Gücün] Beyefendi'ye medyun olduğu şükranı burada alenen ifa eylemekle müftehirdir.

1928 senesi için tanzim edilen bu ajandanın bütün rüfekâ tarafından büyük bir rağbet göreceğinden ve bu rağbetin gelecek senelerde ajandamızın bir kat daha tekâmülünü teşvik edeceğinden İstanbul Barosu emindir”.

Giriş kısmından sonra resmî tatil günleri belirtilmiş, sonra dönemin “meclis-i inzibat” (conseil de l'ordre) yani yönetim kurulu üyeleri sayılmıştır: İstanbul Barosu Başkanı (reis-i evvel) Saadettin Ferit (Talay) Efendi, Başkan yardımcısı (reis-i sâni) Mehmet Kuddusi Efendi, Ahmet Asım Efendi, Osman Nuri Efendi, Hacı Rıfat Efendi, Nazım Efendi, Hikmet Süleyman Efendi, Muharrem Nail Efendi, Ahmet Necati Efendi, Ahmet Latif Efendi, Mehmet Cevat Efendi, Hamdi Halim Efendi. Daha sonra “Baro Levhası” gelmektedir. Alfabetik olarak yapılan bu listede avukatların sicil numaraları, telefon numaraları ve büro adresleri belirtilmiştir. Listedeki en kıdemli avukat 5 sicil numarasıyla Anastasyadi Samuel Efendi'dir. Sicil bakımından en yeni avukat ise 1089 sicil numaralı Ömer Dürrî'dir.

Baro Levhasının ardından vekâletnâmeler; derdest-i rü'yet ve tâkib-i davalar, icra işleri ve telefon numaralarını not almaya ayrılmış çizelgeler gelmektedir. Daha sonra 1 Kanûnusâni 1928 / 7 Recep 1346 Pazar gününden itibaren ajandanın takvim kısmı başlamaktadır. Bu bölümün içine aralıklarla “müvekkil hesabına sarfiyat” çizelgeleri koyulmuştur. İlk kısım olan takvim kısmı toplam 269 sayfadır.

İkinci kısım Avukat Cevat Bey tarafından hazırlanmıştır. Cevat Bey olarak belirtilen kişinin, Cevat Abdurrahim Cucun/Gücün olduğuna şüphe yoktur². Bu

² Cevat Abdurrahim Cucun, 1927'de *Avukat Beylere Hatırlatır* (İstanbul, İstanbul Barosu Neşriyatından: 3) adıyla; 1935'te *Avukatlara Kolaylık* adıyla (1935) aynı içeriğe sahip birer kitapçık yayımlanmıştır. Başka bir deyişle, Cucun'un müstakil baskılara konu olacak çalışması, daha önce ajanda içinde yayımlanmıştır. Aşağıda belirtileceği üzere 1929 ajandasında da bu bölüm yer alacaktır.

kısım 103 sayfadan oluşmakta ve “Avukat Beylere Hatırlatır” başlığını taşımaktadır. Avukatlığın hâlâ erkeklere mahsus bir meslek olarak görüldüğü başlıktan anlaşılmaktadır. Bu bölüm bir tür cep kanunu gibi hazırlanmıştır ve pratik faydası sebebiyle avukatların sık başvurduğu maddeler farklı kanunlardan derlenerek çeşitli başlıklar altında sıralanmıştır. Üst başlıklar sırasıyla şöyledir: 1. Vekâlet ve Mesleğe Müteallik, 2. Mevâdd-ı Hukukiyede Kanunî Müddetler, 3. Müruruzaman, 4. Merasim-i Mütেকaddime, 5. Sulh Hakimlerine Ait Olan Mevâdd-ı Hukukiye, 6. Muaddel Harç Tarifeleri, 7. Kâtibiadl Harçları, 8. Resm-i Damga ve Hazine Pulları, 9. Hukuk-ı Umumiye Davası Müruruzamanları, 10. Ba'de'l-hükm Cezayı Iskat Eden Müruruzamanlar, 10. Mercii Sulh Mahkemesi Olan Mevâdd-ı Cezaiye, 11. Mevâdd-ı Cezaiyede Kanunî Müddetler³.

Ajanda yüksek rağbet görmüş, iki ay içinde tükenmiştir⁴. Bu rağbetin “bir taraftan bu ajandaların kolay kullanılabilir bir şekilde ihzarından, diğer taraftan ajandaya ilave edilen ve her dakika kolayca müracaat edilebilecek bir muhtıra vazifesini ifa eden umumi ve her zaman lazım malumatın vücûdundan ileri geldiği” düşünölmekteydi. Bu başarılı girişimden sonra 1929 yılı için de ajanda hazırlanmıştır. Harf devriminden dolayı “yeni Türk harfleri”yle basılan bu ajandada, İstanbul Barosu ve Dil Encümeni üyelerinden İbrahim Necmi (Dilmen) Bey'in yeni harflerle ilgili bir “mukaddime”si bulunmakta; ajanda ayrıca, Baro İnzibat Meclisi

³ *İstanbul Barosu Mecmuası*'nda (sy. 12, Kânunievvel 1927, s. 61/739), ajandanın ayrıntılı bir tanıtımı yapılmıştı: “Kânunievvelin yirmisinde neşredilecektir. Bu ajanda avukatların bütün ihtiyaçları göz önünde tutularak ihzar olunmuştur. İstanbul Barosu 1928 senesi için avukatlara ve hukuk müntesiplerine mahsus cidden müfid bir ajanda ihzârına karar vermiş ve ajandanın tab'ına da başlanmıştır. İstanbul Barosu Ajandası, alelâde muhtıra defterlerinde mevcut olup pek az insanın işine yarayabilen bir takım umumî malumat yerine, her dakika erbâb-ı hukukun ve hatta iş sahiplerinin bile muhtaç olabilecekleri esaslı noktaları ikame etmek ve avukatlar için pek kolaylıkla istimal edilebilecek bütün vasıtaları muhtevi olmak mülahazasıyla hazırlanmıştır. Baromuzun ajandası, iyi kağıt üzerine matbu ve beher sahifesi iki güne mahsus olarak ihzar edilmektedir. Tatil günlerinden mâadâ olan günlerde derdest muhakemâtı kayıt için suret-i mahsusada yerler yapılmıştır. Her ay nihayetinde müvekkiller hesabına sarfiyatı gösteren hesap sahifeleri vardır. Ajandanın mebde ve müntehâsında ayrıca derdest deâvi ve muamelât ile mevcut vekâletnâmelerin ve adreslerle telefon numaralarının kaydına mahsus yerler ile Baromuza dahil olan bütün muhterem meslektaşlarımızın hurûf-ı hecâ üzerine müretteb bir listesi ve inzibat heyeti azâsının esâmisi bulundurulacak ve bunlardan başka bir avukatın en ziyade hatırdâ tutmak ıztırarında bulunduğu müddetlere ve sâireye ait mücmel ve pek müfid hulâsalar da ayrıca dercolunacaktır. El-hâsıl Baromuzun ajandası, yalnız günlerimizi bilmeye hâdim bir takvim veya mülakat veya adlarımızı ve görülecek işlerimizi kayda mahsus bir cep defteri olmakla kalmayacak, bir hukuk mensubu için büyük bir ehemmiyetle muhafazası vâcib bir mercî vazifesini de ifa edecektir. Şimdiden tertibine başlanmış olan ajandamız Kânunievvelin yirmisine doğru intişar edecektir”.

⁴ “Ajandamızın Nüshaları Tükenmiştir”, *İstanbul Barosu Mecmuası*, sy. 14/2, Şubat 1928, sayfa 60/124.

üyelerinden Cevat Abdurrahim Cucun'un "Avukat Beylere Hatırlatır" adlı "amelî hulâsalarının tashih ve tezyil edilmiş en mükemmel şeklini ihtiva" etmekteydi⁵.

İstanbul Barosu Ajandasında Bulunan Meslekî-Ahlâkî İlkeler

Ajandanın ilgi çekici yönlerinden biri, her Cuma gününün sonuna avukatlar için birer "ilke/vecize" yazılmış olmasıdır. Bu ilkeler toplamda 50 tanedir. Türkiye Barolar Birliği'nin henüz kurulmadığı, birçok ilde baro olmadığı, İstanbul'da bile 500 civarında avukatın çalıştığı, mesleğin erken dönemlerinde yazılan bu ilkeler; avukatlar için yaptırım gücü olan meslek kuralları niteliğinde olmasa da meslek etiği oluşturma çabaları açısından önemlidir. İlkelerin yazarının kim olduğu belirtilmemişse de İstanbul Barosu avukat veya avukatlarınca hazırlandığı kuşkusuzdur.

Türkiye Barolar Birliği'nin 8-9 Ocak 1971 tarihli IV. Genel Kurulu'nda kabul edilen ve 26 Ocak 1971 tarihli *TBB Bülteni*'nde yayımlanarak yürürlüğe giren "Türkiye Barolar Birliği Meslek Kuralları"ndan 43 sene önce yayınlanan bu ilkelerin bir kısmı, TBB Meslek Kuralları ile de paralellik göstermektedir. Bu ilkelerin büyük bir kısmı günümüzde de avukatlara yol gösterici olma niteliğini kaybetmemiştir. Hakka ve adalete güven ve bağlılık, bir memlekette avukat olmaksızın hakkın yerini bulabilmesinin zorluğu ve adaletin yerini bulmasına yardımcı olabilmenin avukata verdiği huzur hissi, avukatta aranan özellikler olan cesaret, hamiyet ve ağırbaşlılık, ayrıca Batı hukukundaki gelişmeleri takip etmek, Batı dillerinden hiç olmazsa birini öğrenebilmenin Türk avukatı için önemi, davayı kişiselleştirmek ve mevzuyu gereksiz uzatmanın sakıncaları ile konuyu kısa ve öz ifade edebilmenin önemine işaret edilmiştir. Son maddede işaret edildiği gibi dönemin Borçlar Kanunu'na göre avukat "işçi" sayılmaktaydı⁶, günümüzde ise avukatlık bir kamu hizmeti ve serbest meslek olarak kabul edilmiştir⁷.

Bugün de anlamlı olduğunu düşündüğümüz bu ilkeleri aynen aktarıyoruz:

1. Avukat, avene-i hak ve adlden oldukça mevcûdun en şerefli şahsiyeti olur.
2. Avukat zulme karşı şedid, adle karşı şâkirdir.

⁵ "Muhterem Meslektaşlara - Baromuzun 1929 Ajandası", İstanbul Barosu Mecmuası, sy. 23/11, Teşrinisani 1928, sayfa 64/1104; "Baronun 1929 Ajandası", İstanbul Barosu Mecmuası, sy. 25/1, Kânunısânî 1929, s. 32/2542.

⁶ 22/04/1926 tarih ve 818 numaralı Borçlar Kanunu madde 390/1: "Vekilin mesuliyeti, umumi surette işçinin mesuliyetine ait hükümlere tâbîdir".

⁷ 19/03/1969 tarih ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu madde 1: Avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslektir. (Değişik ikinci fıkra: 2/5/2001 - 4667/1 md.) Avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder.

3. Haklı bir dava kazanan avukatın duyduğu hazzın mümâsili yoktur.
4. Avukatın âlet-i tezvîr olduğu hakkındaki âmiyâne zihniyeti izâleye sa'y, bilumûm meslektaşlara terettüb eden bir vazifedir.
5. Zümre-i münevverânın ilk safında, ilm-i hukuk ulemâsı olan avukatlar bulunur.
6. Hak ve adle delil ve vasıta olmak kadar mûcib-i fahr ne vardır?
7. Avukatın dimağî ve bedenî mesaisini takdir etmemek takdîrsizliğin en pest derecesidir.
8. Avukat davayı kaybetmekten değil, ismâ' ve ifhâm edememekten teessür duyar.
9. Mevzû-i dava hakkında avukatın yaptığı tettebbuunu şâyân-ı iltifat görmemek kadar ye's-âver talî'sizlik olmaz.
10. Kanunların esaslı hatları içinde hak yolunda yürüyen ve yürüten ve reh-güzârında ışık tutan avukat denilen rehberler, şâyân-ı tebcil mücâhidlerdir.
11. Bir memlekette ki avukat yoktur ve bir davada ki avukat bulunmaz; orada hak ve adlin teminatı ehemmiyetli surette noksanlık irâe eder.
12. Avukat en nazik, en mütevazı, en sabûr ve gayûr ve inde'l-icab en cesur bir adam olmalıdır.
13. Sıfat-ı emanetine hâlel târi olan avukatın mesleken mevtine hükmolunabilir. Bir avukata yakışmayan en çirkin sıfat şarlatalıktır.
14. Avukat! Bir davayı dinlerken birinci vazifen ahlâk hocalığıdır.
15. Avukatlar mütesânîd bir küll teşkil ederler. Çünkü bir yolun yoldaşlarıdır.
16. Bir avukat diğer bir avukatın şahsına müteallik haklarında hasım ve engel olmamalıdır.
17. Avukat hiçbir vakit unutmamalıdır ki karâbet-i meslekiye, râbita-i tevkilden daha kuvvetlidir.
18. İki avukatın edibâne münakaşası kadar zevk-âver münazara olmaz.
19. Muhakeme salonuna girerken iki muhâsım ve çıkarken iki muhâden olan iki tarafın avukatlarından hiçbirinin maddî bir emel hissiyle diğerinin kalp ve izzet-i nefsinin rencide etmeye hak ve selâhiyeti yoktur.
20. Avukat! Kanun sana müzâhir olduğça hiçbir şeyden yılma.
21. Yeis ve fütur, avukatların meçhulü olan kelimeler olmalıdır.
22. Mesleğin bi'l-kuvve hâiz olduğu hakk-ı ittikârını şahsen ve fiilen de iktisab ve isticlâba sarf-ı mesai etmemek mesleken intihardır.

23. Avukat! Kavs-i adalet karşısında daima işgal eylediğin o ufak sandalye ve müttekâ, hak yolunda bir minber-i muallâdır⁸.

24. Avukat! Sırtındaki ferve-i sevdâ, himaye-i hakkın remzidir ve birçok hil'atlerden daha fâhirdir.

25. Bir hakkı iddia veya bir mağduru, bir masumu müdafaa sadedinde avukatın birkaç müdellel ve mukni sözü birçok edebî hitabelerden, mev'izelerden daha müfid daha müessir ve daha belîğdir.

26. Avukat, müvekkilinin işinde yalnız iki rehberine güvenir ve itaat eder: Kanun ve vicdan.

27. Avukat! Cübbeni giyerken her türlü hissiyattan tecerrüd etmekle mükellefsin.

28. Avukat! Dünyanın en fedakâr ve müstakîm hakimi olan, ta'zime şâyân Türk hakimine ihtiram et. Onun vazifesini teshil eyle, işkâl etme.

29. Adliyede müntehâ-yı merâtib avukatlıktır. En büyük makam-ı adlî olan Temyiz riyâset-i ûlâsından sonra yazıhanedeki avukatlık koltuğu gelir.

30. Müdekkik bir avukat bilgisine güvenmez, daima merci ve me'hazları karıştırır.

31. Meslekte teâlî arzusunu besleyen avukat Garb hukukunun terakkiyât ve neşriyâtını takip eder.

32. Avukatın manevi gıdası okumak, okumak ve okumaktır.

33. İyi bir avukat, hukuk davalarında itnâbın, ziyâde izah ve tafsilin fâide yerine zarar getireceğini müdriktir.

34. Sahifelerce levâyih ve evrâk-ı dava yazmak itiyadında bulunan avukatların, binlerce işler arasında medfûn bulunan hükkâm ve bilhassa Temyiz hükkâmına ve kıymetli vakitlerine acımaları lâzım gelir. Halbuki bir lâyihaya iki bend-i müceze bile kâfidir.

35. Avukat işe müftekir bile olsa kendisine her arz olunan davayı tedkik ve teemmülsüz almaz.

36. Bir avukat için kesret-i deâvi, çok defa tenezzül-i kadrini mûcib olur.

37. Kendisine arz olunan bir davayı avukat evvela şu miheklere vurur ve müvekkilini istintak eder: 1. Davaya ehliyet, 2. Teveccüh-i husumet, 3. Mesmûiyet, 4. Müruruzaman ve merâsim-i mütekaddime, 5. Vazife ve selâhiyet, 6. Ecvibe ve müdâfaat-ı mukaddere. 7. Esbâb-ı sübûtiye.

⁸ Hakimin kürsüsü "kavs-i adalet" olarak nitelendirilip bunun karşısındaki avukatın sandalyesi yüce bir minbere benzetiliyor. "Müttekâ" ise eskiden kullanılan bir çeşit baston, âsâ, ayrıca otururken koltuk altına koyarak dayanılan bir alettir.

38. Dava, niyet kağıdı ve piyango bileti değildir ki talihe bırakılsın, candan çalışma ister.

39. Bir avukat için tama'kâr olmak ne kadar mezmûm ise ne verirlerse almak da o kadar süflî bir kanaattir.

40. Mahkeme kalemlerinin intizamsızlığından şikayet etmezden evvel yazı-hanelerimizdeki evrâk-ı dava ve kuyûdâtı tanzim etmeliyiz.

41. Rekabet-i ticariye ne kadar memduh ise avukatlıkta o kadar makduhtur.

42. İyi bir avukat ale'l-ekser davasını nukât-ı esasiyeden kazanmak ister, noksânî-i eşkâlden değil.

43. Tarafeyni takrib ve sulhe muvaffak olan vekillerin mesaisi, senelerce emek sarfederek hüküm istihsal eden vekillerin mesaisinden daha meşkûrdur.

44. Avukatları üzen, sinirlendiren ne midir? Onu hepimiz bilirsiniz: Koridorlarda itizir. En ziyade meyus eden de adem-i ismâ'-ı meram.

45. Şimdi müftî-i mâcin⁹ kalmamıştır, inşallah içimizden vekil-i mâcin de çıkmaz.

46. Her yerde vakar, avukat için şiar olmalıdır.

47. İlm-i hukuk bir deryadır. Baştanbaşa şinâverlikle kat' olunamaz. Onun ufak havzlarında seyahat için peydâ-yı iktidar olunabilir. Binâenaleyh münkasım olduğu muhtelif branşlardan birinde karar kılarak ihtisası ideal ittihaz etmelidir.

48. Genç rüfekâyâ en hayırhahâne nasihatimiz, Garb lisanlarından birini elde etmeleridir.

49. Avukata, avukat her nerede tesadüf ederse selam vermeden geçemez.

50. Borçlar Kanunu, vekilleri işçi zümresinden addediyor, iftihar edelim! Çünkü asrımızda en kıymetli ve ehemmiyetli unsur ve bizzat servet, işçiler ve ameledir; biz ise fikir amelesiyiz. Bu, iftiharımızı dü-bâlâ eder.

⁹ Müftî-i Mâcin: Bilgisizce fetva veren ve insanlara kaçamak yolları öğreten müftü.